

- המילה "אב" מדגישה גם את השפלתו של יצחק וגם את אכזריותם ואטימותם של יעקב ורבקה. כשהם מתכננים את הונאתו של יצחק הם מכנים אותו "אביך"/"אבי", וזהו כינוי אירוני משום שהם אינם נרתעים מהשפלתו של יצחק הזקן למרות שהוא אבי המשפחה. גם בזמן ההתחזות לעשו חוזר יעקב ומכנה את יצחק "אבי", והכינוי מעיד שוב על אטימותו ועל חוסר הכבוד שהוא מפגין כלפי אביו. עשו מביע בכינוי "אבי" את אהבתו ליצחק. כשהוא בוכה לאחר גנבת הברכה ומתחנן בפני יצחק שיברכו, הכינוי "אבי" מדגיש את חוסר האונים שלו ואת תלותו ביצחק. כשיצחק מברך אותו כיוון שהוא רואה את גודל צערו ומצוקתו, שוב נזכר הכינוי "אביו" כדי להראות שיצחק מנסה לגונן על עשו ולהמעיט את צערו ככל יכולתו.
- השורש ב-ר-ב מדגיש את הסיבה למתרחש במק. יצחק רוצה לברך את עשו בברכת הבכורה, רבקה מעוניינת שיעקב יזכה בברכה זו, וכל התרמית וחשיפתה קשורים בגניבת הברכה.

2. כינויים:

הכינויים לעשו משקפים את יחס הדמויות האחרות אליו: יצחק מכנה אותו "בני" (פס' 1), כינוי המעיד על אהבתו של יצחק לעשו. רבקה מכנה אותו: "בנו" (של יצחק; פס' 5) - בעיניה עשו הוא בנו של יצחק, לא בנה. בפס' 6, 42, 44 היא מכנה אותו "אחיד" - יש קשר בינו לבין יעקב, אולם לא בינה לבינו. בפס' 11 מכנה יעקב את עשו "אחי" - כינוי אירוני, משום שהוא אינו מבטא אהבה וקרבה אלא את קור רוחו ואדישותו של יעקב, שמודע לכך שהוא דוחק את אחיו ממעמדו כדי לזכות בבכורה. בפס' 15 מכנה המספר את עשו "בנה הגדול" של רבקה כדי להדגיש, שבעיני רבקה הוא אולי הגדול, אבל לא הבכור הראוי, אלא יעקב. בפס' 32 מכנה עשו את עצמו: "בנך בכורך עשו" - ובכך מעיד על דימויו העצמי, הוא רואה עצמו כבן הבכור.

הכינויים ליעקב: רבקה מכנה אותו "בני" (פס' 8, 13) - כינוי המעיד על אהבתה אליו. המספר מכנה אותו "בנה" (של רבקה; פס' 6), כלומר רומז לקשר החזק שבין רבקה ליעקב. יצחק מכנה אותו בפס' 35 "אחיד" (של עשו) ומדגיש בכך שלמרות שיעקב הוא אחי עשו, הוא לא נרתע ממעשה הרמאות על חשבון אחיו. עשו עצמו מכנה את יעקב בפס' 41 "אחי" - גם זה כינוי אירוני המעיד שאין אהבה יתרה בין האחים במשפחה: עשו מתכנן להרוג את יעקב כנקמה על גנבת הברכה.

3. היחסים בתוך משפחתו של יצחק על פי פרק כ"ז:

מערכת היחסים במשפחה זו משובשת לחלוטין. בין רבקה ליצחק יש נתק מוחלט: שניהם מתמודדים עם חינוך הבנים כל אחד בדרכו, ללא תיאום ביניהם ואפילו בדרכים מנוגדות. כיוון שכל אחד מהם בוחר לו במופנן בן אהוב אחר, המשפחה מתפלגת לשני מחנות עוינים, הדואגים כל אחד לאינטרסים שלו, גם על חשבון הצד האחר. הפרשנות המסורתית ניסתה לצדד ברבקה, ולומר שעשתה מה שעשתה כיוון שבפרק כ"ה אמר לה אלוהים ש"רוב יעבוד צעיר", כלומר יעקב הצעיר ישלוט על עשו; הבן הגדול. וכיוון שלא אמרה זאת ליצחק טרם לידת הבנים, התקשתה לומר לו זאת כשגדלו הבנים והיא ראתה כמה יצחק אוהב את עשו. אבל "רגישותה" זו ליצחק אינה נתמכת מן הכתוב, שכן היא מוכנה לבזותו בעיני בניו ולהציגו כישיש חסר ישע, שניתן לחוס על כבודו ולהתעלם מרצונו. רמב"ן מכנה את רבקה "צדקת" ואומר שעשתה מעשה זה כי ידעה את "צדקת הקטן ורשעת הגדול, [ולכן] תשתדל בכל הטורח הזה להעביר הברכה והכבוד מן הגדול אל הקטן". יש פרשנים שמעלים על נס את אומץ ליבה של רבקה ואת נכונותה לוותר על כל אשר יקר לה, שכן היא בוודאי לקחה בחשבון שלאחר מעשה רמאות זה יעקב יאלץ לברוח על נפשו ומערכת היחסים שלה עם בעלה ובנה הגדול תיפגם ללא תקנה. ואולם המידות הטובות שחלק מהפרשנים רואים ברבקה לא באות לידי ביטוי גם לאחר שמעשה הרמאות שלה התגלה, שכן היא אינה לומדת לקח ואינה מתקנת את דרכיה. היא ממשיכה לשקר ליצחק כשהיא מבקשת ממנו לשלוח את יעקב לחרן כדי שלא יתחתן עם אישה כנענית. היא אינה אומרת לו את הסיבה האמיתית: שהיא חוששת שעשו ירצח את יעקב.

- יצחק מבקש לברך לפני מותו את עשו בברכת הבכורה. רבקה מתכננת עם יעקב כיצד להביא לכך שיצחק יברך את יעקב ולא את עשו בברכת הבכורה. היא מלבישה את יעקב בבגדי עשו ומבשלת מטעמים שיצחק אוהב. יעקב נכנס לאוהל של יצחק העיוור ומעמיד פנים שהוא עשו.
- יצחק חושד, שהעומד לפניו איננו עשו, אך כל המבחנים (המישוש, הריח וכו') אינם מצליחים להוכיח שהעומד לפניו אינו עשו. הוא מברך את יעקב בברכת הבכורה.
- עשו חוזר מהציד ומגלה את התרמית. את הנעשה אין להשיב, והברכה שניתנה ליעקב אינה יכולה לעבור לעשו. עשו מקבל ברכה פחותה מיצחק, ומחליט להרוג את יעקב לאחר שיצחק ימות.
- רבקה מגלה את תוכניתו של עשו ומחליטה להבריא את יעקב לחרון, למשפחת אחיה, כדי שלא ימות בידי אחיו. כדי לשכנע את יצחק להסכים לתוכניתה, היא אומרת לו שהיא לא רוצה שיעקב ישא נשים כנעניות.

שאלות:

1. קראו בראשית כ"ז, 1-23.

א. קראו פסוקים 1-7.

רבקה לא מסרה ליעקב את השיחה בין יצחק לעשו כלשונה.

(1) מה הוסיפה רבקה על דברי יצחק לעשו?

(2) מה רצתה רבקה להשיג באמצעות תוספת זו?

ב. "בָּא אֶחָד בְּמֶרְמָה וַיִּשַׁח בְּרִכְתּוֹ" (בראשית כ"ז, 35).

(1) הביאו שלוש ראיות מן הקטע שקראתם לכך שיעקב לקח במרמה את ברכתו של עשו.

(2) כיצד יכול הנאמר בסיפור בפרק כ"ה פסוקים 31-34 למתן את הביקורת על מעשיו של יעקב?

ג. יש הטוענים כי בראשית כ"ה, 23 ובראשית כ"ה, 28 הם הסבר למניעיה של רבקה המרמה את יצחק.

מהו המניע הנרמז בבראשית כ"ה, 23, ומהו המניע הנרמז בבראשית כ"ה, 28?

ד. "הֲאֵתָה זֶה בְּנִי עֲשׂוֹ אִם לֹא" (פסוק 21).

רש"י ורמב"ן עוסקים בשאלה מדוע עוררה תשובתו של יעקב בפסוק 20 את חשדו של יצחק.

רש"י: "גשה נא ואמשך" – אמר בלבו: אין דרך עשו להיות שם שמים שגור בפיו.

רמב"ן: "... ועל דרך הפשט יהיה זה בעבור טביעות הקול".

(1) מדוע עוררה תשובתו של יעקב את חשדו של יצחק, על פי כל אחד מן הפרשנים?

(2) איזה מן הפירושים אפשר לבסס על סמך פסוק 22?

14. מני פירוש א, יש לקרוא את הפסוק כך:
 "ויעקבני זה: פעמים את בכורתי לקח, והנה עתה לקח ברכתי".
 לפי פירוש זה, המילה "פעמים" משמעה שיעקב גיסה לקחת פעמיים את הבכורה.
 כיצד הכתוב בבראשית כ"ה, 24-34 עוזר לבסס פירוש זה?

ד. קראו פסוק 42, ואת פירוש רש"י לפסוק זה:

"מתנתם לך" - נהם על האחוזה לחשוב מחשבה אחרת להתנכר לך ולהגן. ומדרש אגדה: כבר אתה מת
 בעיניו ושתה עליך כוס של תנחומים. ולפי פשוטו: לשון תנחומים, מתנחם הוא על הברכות בהריגתו.

רש"י מציע שלושה פירושים לביטוי "מתנתם לך".
 הסבירו שניים מהם.

קב לחרו, למשפחת אחיה, כדי שלא ימות
 יצרת לו שהיה לא רוצה שיעקב יגשא נשים

במרמה את ברכתו של עשו.
 נון את הביקורת על מעשיו של יעקב?
 ר למניעיה של רבקה המרמה את יצחק.
 יאשית כ"ה, 28?

בפסוק 20 את חשדו של יצחק.

ם שמים שגור בפיו.

כל אחד מן הפרשנים?

[יעקב]: השלוש לו?

[הרועים]: שלום. והנה רחל בתו באה עם הצאן.

[יעקב]: הן עוד היום גדול, לא עת האסף המקנה. השקו הצאן ולכו רעו.

[הרועים]: לא נוכל, עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן.

יעקב הוא הפותח בשיחה עם הרועים. הוא מכנה אותם אחי, כינוי שמטרתו ליצור קרבה ראשונית בינו לבינם. הוא מפנה אליהם מספר שאלות. שתי הראשונות ארוכות יותר מתשובתם של הרועים, וזה מעיד שהרועים אינם מרגישים צורך להתייחד עם יעקב. הם עונים לו בקצרה, אינם מוסיפים פרטים מעבר למה שנשאלו, ואף אינם שואלים את יעקב אודות עצמו. לאט-לאט השיחה תופסת תאוצה, הרועים מתחילים לספק יותר מידע ניהגה רחל בתו באה עם הצאן וכשהוא שואל אותם על האבן, הם כבר משיבים באריכות, אולי מפני שהם מקווים שיעזור להם להסירה מעל פי הבאר.

יעקב אינו מבין מדוע הרועים מחכים ואינם משקים את צאנם, הרי "עוד היום גדול", כלומר עוד יש עוד זמן רב עד שהשמש תשקע והעדרים יאספו אל מכלאותיהם - "לא עת האסף המקנה". ולכן הוא מעודד אותם להזדרז: "השקו הצאן ולכו רעו". אך הרועים ניסבירים לו שאינם יכולים להזדרז, עליהם לחכות לבואם של כל רועי הצאן כדי לגולל את האבן הכבדה. כשהרועים אומרים "לא נוכל", הם מתכוונים לכך שאינם מסוגלים מבחינה פיזית להרים את האבן עד שיגיעו עוד רועים או שאסור להם, על פי חוקי המקום, להשקות את צאנם עד שיתרכזו כל העדרים ליד הבאר. להדגשת רעיון זה, חוזר חמש פעמים בקטע זה המשפט: "האבן על פי הבאר".

ברגע זה הגיעה רחל אל הבאר ביחד עם צאנה. כשיעקב רואה את רחל הוא כל כך מתרגש עד שהוא ניגש אל הבאר ומגולל לבדו את האבן הכבדה: "ויגל את-האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו". עתה מתברר מדוע היה צורך בתיאור כה ארוך על כובדה של האבן ועל היאספות הרועים כדי לגוללה מעל פי הבאר (פס' 2-3). תיאור זה ממחיש את התרגשותו של יעקב, שלמראה רחל המתקרבת אליו הצליח לגולל לבדו אבן, שבדרך כלל נדרשים מספר גברים כדי לגוללה.

יעקב מסייע לרחל בהשקיית הצאן ובשיא התרגשותו אף נושק לה ובוכה: "וישק יעקב לרחל וישא את-קלו ויבך". הוא מודיע לה שהוא בן משפחתה. לבן, אחיה של רבקה ואביה של רחל, שמע את הבשורה ורץ בהתרגשות לקבל את פניו של יעקב.

יעקב מספר ללבן את קורותיו, כנראה גם כיצד באו לידי הנכורה והברכה. לבן מרגיע אותו באומרו שהגיע למקום הנכון - אל חיק משפחתו: "ויאמר לו לבן: אך עצמי ובשרי אתה" - הרי אתה בשר מבשרי, יש בינינו קרבת דם, אני אדאג לך.

ממבט ראשון נראה שתקופת בדידותו של יעקב תמה - הוא הגיע ליעדו, ומעתה צפוי לו עתיד מבטיח בחיק משפחה חמה ואוהבת.

רק מאוחר יותר מתברר, שקבלת הפנים היא ברובה העמדת פנים, ויעקב, שעזב את משפחתו כדי לא לשלם את המחיר על רמאותו, נפל בחיקו של רמאי גדול ממנו.

האירוניה במצבו של יעקב נרמז בחזרתה של המילה "אח" בקטע: יעקב רואה את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו (פס' 10). הוא משקה את צאן לבן אחי אמו (פס' 11) ומספר לרחל כי אחי אביה הוא (פס' 12). בפסוקים הבאים נראה, שלבן מבקש לשלם ליעקב שכר, כיוון שאחיו אֶתָּה. השימוש ב"אח" רומז לאירוניה שבמצבו של יעקב: יעקב, שרימה את אחיו, נופל ברשתו של "אחיו" לבן, והפעם מדובר ברמאי גדול ממנו, ששייב לו מידה כנגד מידה על רמאותו כלפי עשו אחיו.

114 בנחשים שונים מעט זה מזה, ראו פס' 2, 3, 9, 10.

מתארח בבית לבן, אך אינו נוהג כאורח אלא עובד. זאת מתברר מדברי לבן בפס' 15: "וַיֹּאמֶר לָבֵן אַחִי אַתָּה וְעַבְדְּתָנִי חָנָם! הֲגִיזָה לִי מָה-מִּשְׁכָּרְתָּךְ" - הרי אתה קרוב משפחתי ("אחיי"), מדוע שתעבוד אמור לי כמה ברצונך להשתכר, ואתן לך את שכרך.

מיד בשכר שהוא רוצה לקבל תמורת עבודתו, אך הסופר מקדים ומסביר: "וּלְלָבֵן שְׁתֵּי בָנוֹת: שֵׁם הַשֵּׁמֶה הַקָּטָנָה רַחֵל. וַעֲיָנִי לָאָה רְכוֹת וְרַחֵל הָיְתָה יָפֶת-תָּאָר וַיִּפֶּת מַרְאֶה" (פס' 16-17) - בנותיו של לבן י: הבכורה, לאה, היא בעלת עיניים רכות (יפות! עצובות! ראייתן חלשה!), ואילו רחל, הבת הצעירה, ואר ויפת מראה. "וְרַחֵל" - זוהי זו הניגוד: בניגוד לרחל, לאה אינה יפת תואר, ואולי אזכור עיניה א לומר שרק עיניה היו יפות.

בשכרו - "וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדְךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתֶךָ הַקָּטָנָה" (פס' 18). דבריו המפורשים והברורים של ים בדיוק באיזו כת הוא מעוניין מבין השתיים, ומהם תנאיו לקיום העסקה - הוא מוכן לעבוד שבע שנים כדי לקבל את רחל¹⁵.

ה: "טוֹב תִּתֵּי אֶתָּה לָבֵן מִתֵּתִי אֶתָּה לְאִישׁ אֲחֵר. שָׁבָה עִמָּדִי" (פס' 19). לכאורה לבן מסכים מיד להצעתו אבל למעשה הוא אינו מתחייב לתת את רחל ליעקב. ניסוח זה משקף את עורמתו וחוסר מוסריותו מטעה ביודעין את יעקב בעניין כה מהותי וחשוב.

נראה שגם יעקב הבין את דברי לבן כהתחייבות לתת לו את רחל לאישה, שכן הוא עובד עבורה שבע שנים ויעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אתה. יעקב חש ששנים אלה חולפות מפני שהוא נמצא בקרבתה של רחל, ואהבתו לה גורמת לו לחוש שהזמן "טס", חולף במהירות רבה. ע שנים, יעקב דורש גילבן לקיים את חלקו בהסכם: "הִבֵּה אֶת אִשְׁתִּי כִּי מְלֹא יָמִי" - תן לי את אשתי עבורה את מלוא הימים שהתחייבתי בהסכם. הוא מכנה את רחל "אִשְׁתִּי" למרות שעדיין לא נשא אותה, הסכם בינו לבין לכן בוודאי אסר על לבן להשיא את רחל לאדם אחר, היא הייתה ארוסתו של יעקב. ך להעמיד פנים שהוא מקיים את תנאי ההסכם: הוא עורך משתה וגורם ליעקב להאמין שרחל היא כלתו, ך הוא מביא לאוהלו של יעקב את לאה. יעקב חש בתרמית רק בבוקר: "וַיָּבֹא אֵלָיָהּ... וַיְהִי בִבְקֶר וַהֲנָה הוּא זָב הַזֹּעֵם פֹּנֶה אֶל לָבֵן וְשׂוֹאֵלוֹ לִפְשֵׁר הַדָּבָר: "מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי! הֲלֹא בְרַחֵל עַבְדְּתִי עִמָּד וְלָמָּה רַמִּיתִנִּי!!" מתבלבל או מתנצל אלא מסביר ליעקב בקצרה: "לֹא-יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוֵמוֹ לָתֵת הַצְעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה" - וזננים את הבנות לפי סדר הולדתן: קודם הגדולה ואחריה הקטנה.

"בִּים סְבוּרִים שִ�מַּעְשָׁהוּ שֶׁל לָבֵן מִהוּוֹה עֹנֵשׁ לִיעֶקֶב עַל-פִּי עִיקְרוֹן "מִידָה כִּנְגַד מִידָה": המקרים המרמזה מוצליחה תודות למוגבלות בראייה. יעקב רימה את אביו, יצחק, באמצעות ניצול ונו. לבן ניצל את חשכת הלילה כדי להערים על יעקב.

המקרים מופיע השורש ר.מ.ה בתיאור המרמזה: "וַיֹּאמֶר: כֹּא אֲחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתָּךְ" [כ"ז 35]; מַה רַמִּיתִנִּי! [כ"ט 25].

המקרים מופיע השורש ב.כ.ר בתיאור המרמזה: "וַיֹּאמֶר [עָשׂוּ לִיצְחָק]: הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי [רימה] זֶה פַעֲמִים אֶת בְּכֹרְתִי לָקַח... [כ"ז 36]. "וַיֹּאמֶר לָבֵן: לֹא יַעֲשֶׂה כֵן בְּמִקְוֵמוֹ לָתֵת הַצְעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה" [26].

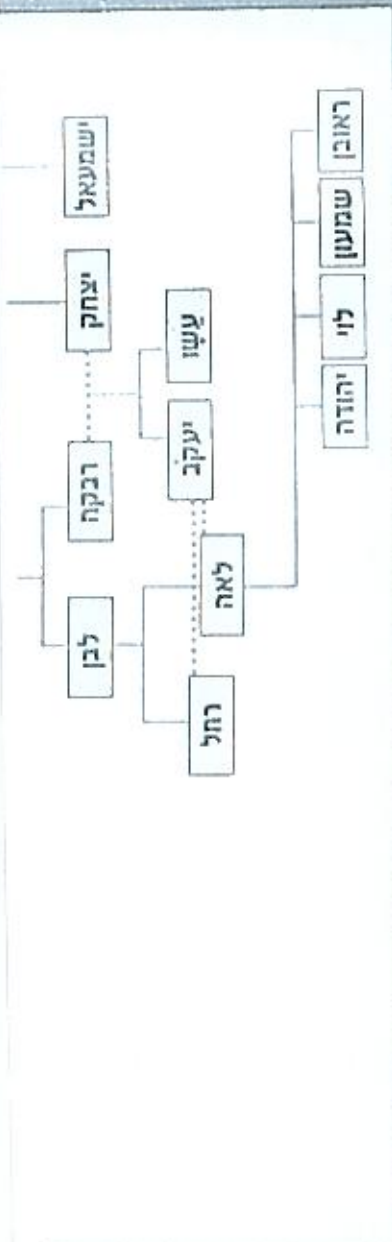
מִידָה כִּנְגַד מִידָה" כאן מדגיש שיעקב היה ראוי למרמזה שהופנתה כלפיו, שכן הוא השתמש באותה יוק כלפי אביו ואחיו.

דבריו המפורשים והמדויקים של יעקב, הפך הביטוי "ברחל בתך הקטנה" למטבע-לשון, המגדיר הנדרה מדויקת או פירוט מלא קשה או התחייבות של אדם לעשהו.

פרק זה הוא המשך המסופר בפרקים כ"ח, כ"ט, יעקב יצא מבית אביו לחרן, ועתה סוף סוף הגיע למחוז חפצו. במסך זה מסופר על קורותיו בבית חורו בחרן.

הפרק נחלק לשני חלקים:

- א. פסוקים 1-14: פגישת יעקב ורחל
- ב. פסוקים 15-35: נישואי יעקב ללאה ולרחל

פסוקים 1-14: פגישת יעקב ורחל

פסוקים 1-3: "וישא יעקב נגליו וילך אלנה בני-קדם, וירא והנה נאר בשדה..." - יעקב מגיע לאזור העיר חרן, וכדי לברר פרטים על מקום מגורי משפחתו הוא הולך אל הבאר, שם נאספים רועי הצאן. המספר מתאר בהרחבה את הבאר - 7 פעמים נזכרת המילה "באר" בפסוקים 1-14. המספר גם מוסיף פרטים נוספים הקשורים אליה: "...מן הבאר הוא נשקו העזרים והאנן גדלה על פי הבאר. ונאספו שמה כל העזרים וגללו את האנן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האנן על פי הבאר למקמה" - זהו תיאור הנהגת בקרב הרועים המשתמשים בבאר זו: כדי למנוע בזבוז מים או נפילה של בעל חיים לתוכה, הניחו הרועים אבן גדולה וכבדה על פי הבאר. זו היתה אבן כה כבדה, שרק כמה רועים יחד יכלו להזיזה. על כן הרועים נהגו להתאסף ולהשקות את עדריהם יחד כדי לגלול את האבן ממקומה ואחרי ההשקיה להחזירה למקומה.

פסוקים 4-8: יעקב פותח בשיחה עם רועי הצאן:

- [יעקב]: אחי, מאין אתם?
 [הרועים]: פהנן אנחנו.
 [יעקב]: הידעתם את לבן בן-נחור?
 [הרועים]: ידענו.

הנה - תן לי.
 מלאו נמי - השלמתי את ימי העבודה שהתחייבתי לעבוד עבורה.
 מלא שבוע זאת - השלם את שבועת ימי המשתה לכבוד נישואיך ללאה.

וימי ואבואה אליה: ונאסף לבן את כל-אנשי המעום כד ויגש בשבתה: ויהי בערב ויבא את-לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה: ונתן לבן לה את-יוסף שפחתו ללאה. בטר שפחה: ויהי בבקר והנה הוא לאה ויאמר אל-לבן בזה-זאת עשיתי לי הלא ברחל עבדתי, עקב ולבן רבותני: ויאמר לבן לא-ייעשה כן במקומי לתת העעודה לפני הבכירה: כלא שבוע זאת ונתנה לך גם-את-זאת בעבדה אשר תעבד עמדי עוד שבוע-שנים אחרות: ויעש יעקב כן וימלא שבוע זאת ונתן-לו את-רחל בתו לו לשפחה: ויבא גם לבן לרחל בתו את-פלגה שפחתו לה לשפחה: ויבא גם אל-רחל ויאמר גם-את-רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבוע שנים אחרות: וירא יהוה ב-רשטאה לאה ופתח את-רחלה כד וירחל עקרה: ותבר לאה ותלד כן ותקרא שמו ראובן כי תלדה בן-ראה יהוה בעניו כי עתה נאחזתי איש: ותלד עוד ותלד כן ותקרא שמו שמוע יהוה ב-רשטאה אנכי ונתן לי גם-את-זה ותקרא שמו שמוע: ותבר עוד ותלד כן ותקרא שמה הפנים ויהי אישיו אלי ב-יולדתי לו שלשה בנים על-כן קרא-שמו לוי: ותלד עוד ותלד כן ותאמר הפנים אודה את-יהוה על-כן קראה שמו יהודה ותעבד מלדת:

פוסקים: 35-15 וישאל:

יעקב אמנם מתארח בבית לבן, אדן, לְאֶתְרָה: הֲכִי אֲחִי אֶתֶר וְאֶתִּימָי חֲמוֹסִי וְנִי אֶפְלִי חֲמוֹסִי אִמּוֹר לִי כְמוֹת בְּרִצּוֹן לֶחֶם יַעֲקֹב נֹקֵב מִיד בַּשָּׂכָר שְׂרָוּהָ רֹצֵחַ הַמְדֹלָה לָאֵת וְשֵׁם הַמְּסֻמָּה נֶחֱלִי. וְעֵינִי לֹא שׂוֹנֵת זֶה מִזֶּה: הַבְּבוּרָה, לֹאִהִי, הִיא בַעֲלֵהָ. הִיא יֹפֶת תּוֹאֵר וְיֹפֶת מַרְאֵה. "וְהִחֲלִי" ה"יחלתי" בא לומר שרק ענינה היו יסורים יעקב נוקב בשכרו - "וְיִאֲמֹר אֶתְרָה" יעקב מדוברים בדווקא באיזו בת הוא ממשיך, יותר משישד עבודתו של עבד, פֶּסֶל עֹנֶה לוֹ: "סוֹב תִּתִּי אֶתֶר לְךָ מִתְתִּי" של יעקב אבל למעשה הוא אינו מִתֵּת של לבן, שמסעה בידועין את יעקב בעל

על:

అందుకే ప్రజలకు అర్థమయ్యే విధంగా ప్రకటనలు చేయాలి.

יעקב הוא הפותח בשיחה עם הרועים. הוא מכנה אותם אחי, כינוי שמטרתו ליצור קרבה ראשונית בינו לבניהם. הוא מפתח אליהם מספר חראשויות שאלות. שתי הראשויות ארוכות יותר ממשותבתם של הרועים, וזה מעיד שהרועים אינם מרגישים צורך להתוידד עם יעקב. הם עונים לו בקצרה, אינם מוסיפים פרטים מעבר למה שנשאלו, ואף אינם שואלים את יעקב אודות עצמו. לאט-לאט השיחה תופסת תאוצה, הרועים מתחילים לספק יותר מידע ("הנה" רחל בעז פאה עם הצאן") ושמהו שואל אותם על האבן, הם כבר משיבים באדיבות, אחי מפני שהם מקוויים שיעזור להם להסירה מעל פי האבן.

עד שהשמש תשקע והעוֹדִים יאֲסֹפוּ אֶל מִכְלָאֲתֵיהֶם - "לֹא עַתְּ הָאֶפֶס הַמִּקְנֶה", וְכֵן הוּא מַעֲרִיד אוֹתָם לְהוֹרִיד: "תִּשְׁקֻן הַצֶּאֱן וְלֹא קִוִּי". אֵד הָרֹעִים מִסְבִּירֵים לוֹ שֶׁאִינֶם יוֹכֵלִים לְהוֹרִיד, עֲלֵיהֶם לַחֲנוּת לַבָּאִם שֶׁל כָּל רֹעִי הָצֵאן כִּי לֹאֵל אֶת הָאֵבֶן הַגְּבוּהָ. כְּשֶׁהָרֹעִים אוֹמְרִים "לֹא נוֹכֵל", הֵם מַתְכוּנִים לְכֵן שֶׁאִינֶם מִסְוֹלִים מִבְּחִינָה פְּדִית לָהֶם אֶת הָאֵבֶן עַד שִׁינִיעוּ עוֹד רֹעִים אֲזִי שֶׁאֲסוּר לָהֶם, עַל פִּי חֻקֵּי הַמִּקְוֶה, לְהִשְׁקוֹת אֶת צֹאנֵם עַד שִׁיתְרַכּוּ כָּל הָעוֹדִים לִיד הַבֵּאֵר. לְהוֹשֵׁת רַעֲיוֹן זֶה, חִזֵּר הַשֵּׁשׁ פַּעַמִּים בְּקִטְעֵן זֶה הַמִּשְׁפָּט: "הִנֵּהוּ עַל פִּי הַבֵּאֵר" וְזוֹ

ברגע זה הניעה רחל אל הבאר ביחד עם צנה. כשיעקב רואה את רחל כל כך מותרגש עד שהוא ניגש אל הבאר ומגולל לבדו את האבן הכבדה: "ויקח את־האבן הכבדה פי הפאר וישק את צהן לפני אחי אמנו". עתה מתברר מדוע היה צורך בתאור כה ארוך על כובדה של האבן ועל היאספות הרועים כדי לגללה מעל פי הבאר (פס' 2-3). תיאור זה ממחיש את התרגשותו של יעקב, שלמראה רחל המתקרבת אליו הצליח לגולל לבדו אבן, שבדרך כלל נדרשים מספר גברים כדי לגללה.

יעקב מסייע לרחל בהשקיעת הוצאתו ובשיא התעמדותו את נשק לה נכחה: "וַיֵּשֶׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיֹּאמֶר אֶת-קִלְוַת בְּנֵיךָ". הוא מודיע לה שהוא בן משפחה. לבן, אחיה של רבקה ואביה של רחל, שמע את הבשורה ורץ בהתרגשות לקבל את פניו של יעקב.

יעקב מספר ללבן את קורותיו, כנראה גם כיצד באו לידו הבכורה והבכורה. לבן מרגיע אותו באומרו שהגיע למקום הנכון - אל חיק משפחתו: "וְיֵאמָר לוֹ לֵבָן: הֲרִיחַ אֶתְּהָא בְּשַׁר מִבְּשָׂרִי, יֵשׁ בְּיָנִי קֶרֶבֶת דָּם, אֲנִי אֲדַמָּא לֶךְ."

בדאשיד: אבות